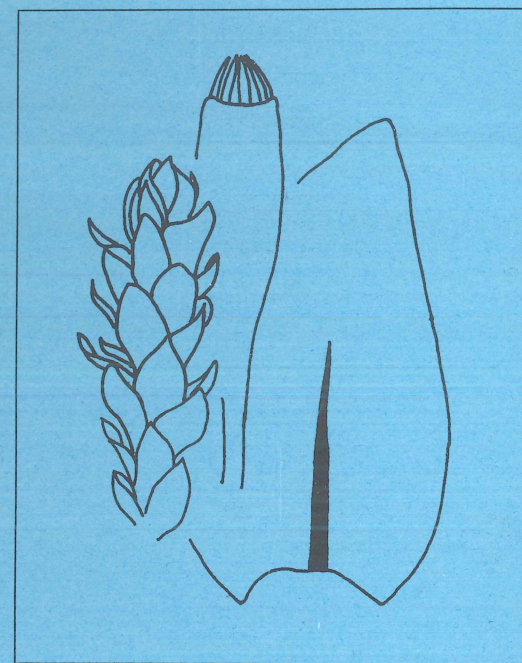

INNEHÅLL (Vol. 3, häfte 2, 15 november 1993)

C. Albinsson: Några fynd av kärrmossor i Småland	33-35
C. Frost & J. E. Hansen: Västlig hakmossa, <i>Rhytidiadelphus loreus</i> , funnen i Järvsö socken, Hälsingsland	36-37
L. Söderström: Om spridningen av västlig hakmossa, <i>Rhytidiadelphus loreus</i>	37
P. Johansson: Mossinventering vid Rya åsar utanför Borås	38-39
L. Hedenäs: Intressanta fynd av <i>Pogonatum dentatum</i> och <i>Sphagnum molle</i> i Sverige	40-41
Rättelse	41
T. Hallingbäck: Blå säckmossa, <i>Calypogeia azurea</i> i Sverige	42-45
H. Weibull & T. Hallingbäck: Nya fynd av <i>Hygrohypnum montanum</i> , späd bäckmossa i Sverige	46-48
H. Weibull: Nordisk Bryologisk Förening på Gotland	49-51
Bryologi ur historien	51
N. Cronberg: Exkursion till Stångby Mosse med Mossornas Vänner i Skåne den 12 december 1992	52-53
O. Holst: Floravårdsexkursion till sydöstra Skåne med mossornas vänner i Skåne den 18 april 1993	54-55
Ny litteratur	56-57
Protokoll fört vid årsmöte i föreningen Mossornas Vänner 1993-10-02	58-61
B. Oldhammer: Purpurmylia, <i>Mylia taylorii</i> - hur sällsynt är den?	62
Mossexkursioner i Skåne 93/94	63
Exkursionversamhet under 1994	64
Upprop!!!	64

Myrinia

Föreningen Mossornas Vänner tidskrift

MYRINIA är Mossornas Vännerns tidskrift. Mossornas Vänner är en förening som har som målsättning att hålla kontakten mellan och främja mosskännedomen bland amatörer. Detta sker, förutom via MYRINIA, genom exkursioner, studiecirklar, bestämningservice m. m.

Medlemskap i föreningen, vilket inkluderar MYRINIA kostar 50 kr. Familjemedlemmar (erhåller ej MYRINIA) betalar 10 kr. Utländska medlemmar betalar 90 kr pga de höga bankkostnaderna. Enbart prenumeration på MYRINIA kostar 75 kr. Beloppet insätts på postgiro 13 37 88-0 (Mossornas Vänner).

Vill du ha kontakt med andra mossintresserade? Visst vill du det! Tag i så fall kontakt med MOSSORNAS VÄNNER:

Ordförande: Pär Johansson, Birgittagatan 4b, 41453 Göteborg. 031/129483

Sekreterare: Evastina Blomgren, Dalgatan 7-9, 456 00 Kungshamn.
0523/32022

Kassör: Gerhard Kristensson, Dekanvägen 8, 240 10 Dalby. 046/202185

Kontaktpersoner för olika landsdelar:

Norrland: Vakant.

Stockholm: Lars Hedenäs, Naturhistoriska Riksmuseet, Kryptogambotani,
Box 50007, 10405 Stockholm (tel. 08/6664214, 08/7786134).

Västsverige: Pär Johansson, Birgittagatan 4b, 41453 Göteborg
(tel. 031/129483)

Skåne: Nils Cronberg, Systematisk Botanik, Lunds Universitet,
Ö. Vallgatan 18-20, 223 61 Lund (046/200925, 046/108974)

Mossornas Vännerns Försäljning:

- Mossornas Vänner (MYRINIA's föregångare); 15 kr/nummer + porto (22 kr upp till 10 ex; 44 kr från 11 ex och upp till 3 kg).
- Vitmossor i Norden (flora), 125 sidor; 95 kr inkl. porto.
- North-West European Sphagna (engelskspråkig version av ovanstående flora med något annorlunda uppläggning); 60 kr inkl. porto.
- Söderström, L., Hedenäs, L. & Hallingbäck, T. 1992. Checklista över Sveriges mossor. Särtryck ur Myrinia 2, 13-56; 20 kr inkl. porto.
- Objektglas, förpackningar om 50 st. (26x76 mm) å 30 kr inkl. porto
- Täckglas, förpackningar om 100 st (18 x 18 mm) å 25 kr inkl. porto
- Pincetter (finns i en rak och en böjd form, ange vilken som önskas; något grova för professionellt bruk) 40 kr/st.

Beställning kan göras genom att sätta in rätt belopp på föreningens postgiro (13 37 88-0). Beställningar utanför Sverige måste lägga till 35.- kr för portokostnader. Glöm inte att skriva ditt namn och adress och vad du vill ha.

Några fynd av kärrmossor i Småland

Crister Albinsson, Öhnergatan 27, 392 30 KALMAR

Abstract: New localities from Småland, South Sweden, are reported for *Lophozia rutheana*, *Sphagnum molle*, *S. subfulvum*, *Paludella squarrosa* and *Sarmentypnum sarmentosum*.

Vid pågående undersökningar av vegetationen i sluttningskärr i områdena kring sydsvenska höglandets södra delar, har nordliga såväl som sydvästliga floraelement visat sig utgöra ett påfallande drag. Bland kärlväxterna utgör kanske dvärgbjörk och tuvsäv respektive myrlija och klockljung de bästa exemplen på detta. Men även bland mossorna har gjorts en del utbredningshistoriskt intressanta fynd. Förekomsterna har nog i flertalet fall topografiska och klimathistoriska orsaker.

Siffrorna framför resp. lokal nedan hänvisar till lokalnumreringen på kartan.

***Lophozia rutheana* praktflikmossa:**

- 1 Gagnaryd 1,3 km VNV därom, Angerdshestra sn., Sm. (Rubin 7D0h 1047). Svagt sluttande rikkärr tillsammans med *Pseudocalliergon trifarium* maskgulmossa. I fältskiktet märks arter som ängsstarr, tagelsäv, gräsull, snip och tätört. Vanliga följearter i övrigt bland mossorna är *Campylium stellatum* guldspärrmossa och *Scorpidium revolvens* röd skorpionmossa. 1992 09 21.

***Sphagnum molle* hedvitmossa:**

- 2 Jotehall, Algutsboda sn., Klm. (Rubin 4F9h 0706). Sumpig mark med blåtåtel och pors. 1991 08 29.
- 3 Bostorpaflyets södra del, Herråkra sn., Sm. (Rubin 5F2d 3109). Svagt sluttande fattigkärr. Växtplatsen är en småtuvig, blåtåtel-dominerad fastmattevegetation. I övrigt märks ris som pors, klockljung, dvärgbjörk och ljung. I bottenskiktet är *Sphagnum papillosum* sotvitmossa och på tuvkanter *S. capillifolium* tallvitmossa framträdande. Hedvitmossan växte tillsammans med den likaledes sydvästliga *Odontoschisma sphagni* myrknutmossa. pH 4,75. 1991 07 24.

Sphagnum subfulvum brun glansvitmossa:

3. (se ovan), i partier med något rikare kärrtyp med förekomst av t ex jungfrulin, hirsstarr och nålstarr. (pH ej mätt). 1992 09 02.
4. Vasen, 1,5 km NV Åsmundsryd, Kristvalla sn., Klm. (Rubin 5G0c 1425). Nästan helt plant medelfattigkärr dominerat av starr-arter, ängsull och kärrsilja. 1991 08 20.
5. Bäckstorp, 150 m NV därom, Älgshult sn., Sm. (Rubin 5F2i 0436). Svagt slutande medelrikkärr. På kanter av tuvor och deras övergångar mot fast- och mjukmattor. Bland kärlväxter är myrtilja, ängsull, snip, småsileshår, blodrot och hirsstarr viktiga inslag. Följearter bland mossorna är främst *Sphagnum warnstorffii* purpurvitmossa, *S. centrale* krattvitmossa, *S. flexuosum* källvitmossa samt *Aulacomnium palustre* räffelmossa. pH 5,4 - 5,6. 1991 08 10.
6. Venamossen, SV. delen, Dädesjö sn., Sm. (Rubin 5F4b 1305). Medelrikt slutningskärr, dikat. Fältskiktet utgörs främst av pors, blåtåtel, klockklung, myrtilja och bladvass. Såväl *Sphagnum centrale* som *S. subnitens* röd glansvitmossa växer tillsammans med den bruna glansvitmossan. pH 5,0. 1991 08 12.

Rapporterade lokaler för *Lophozia rutheana* (1), *Sphagnum molle* (2, 3), *S. subfulvum* (3, 4, 5, 6 och 7), *Paludella squarrosa* (7) och *Sarmentypnum sarmentosum* (7)

7. Merhult, 150 m NO, Herråkra sn., Sm. (Rubin 5F0c 2148). Ganska starkt slutande rikkärr med källor. Även här förekommer arten ofta i mattor mellan tuvor av *Sphagnum fuscum* rostvitmossa, *Polytrichum strictum* myrbjörnmossa och *Aulacomnium palustre*. Vanliga följearter är *Sphagnum subnitens*, *S. contortum* lockvitmossa, *Campylium stellatum*, *Aneura pinguis* fetbålmossa och *Riccardia multifida* flikbålmossa. pH 5,7 - 6,3. 1992 07 27.

Paludella squarrosa piprensarmossa :

7. (se ovan). Piprensarmossan förekommer i små (trängda?) bestånd företrädesvis närmast källflödena. Följearter är t ex *Calliergonella cuspidata* spjutmossa, *Rhizomnium pseudopunctatum* filtrundmossa, *Scorpidium cossoni* späd skorpionmossa, *Chiloscyphus polyanthos* bäckblekmossa och *Philonotis fontana* källmossa. pH 6,0. 1992 07 27.

Sarmentypnum sarmentosum blodskedmossa:

7. (se ovan). Förekommer sparsamt i mjukmattor kring källflödena. Här är tagelsäv, ängsstarr, hirsstarr, storsileshår och tätört de framträdande kärlväxter. Blodskedmossan följs i bottenskiktet av i första hand *Campylium stellatum*, *Calliergon giganteum* stor skedmossa, *Scorpidium* spp. Där brunmossor ersätts av vitmossor finns *Sphagnum warnstorffii*, *S. contortum*, *S. subfulvum* och *S. subnitens*. pH 6,3. 1992 10 21. Förekomsten verkar vara den nu sydligast kända i landet för blodskedmossa (Hedenäs 1991 och Löfroth 1993). Belägg har lämnats till Fytoteket, Uppsala.

Den sistnämnda lokalen, 7, källkärret vid Merhult, syns vara av rätt stort värde ur floravårdssynpunkt. Dyliga rikkärr med källor och med nordlig prägel är ovanliga i södra Sveriges urbergsområden. Jag har funnit 13 mossindikatorarter för skyddsvärda våtmarksbiotoper (Hedenäs & Löfroth 1992) i Merhultskärret, varav några arter nämnts ovan. I övrigt förekommer t. ex. *Brachythecium rivulare* källgräsmossa, *Calliergon richardsonii* guldskedmossa, *Plagiomnium elatum* bandpraktmossa och *Tomentypnum nitens* gyllenmossa. Kärret har tidigare betats och möjligen även slåtrats, men förefaller numera växa igen till men för en del arter.

Citerad litteratur:

- Hedenäs, L. 1991 [1992]: An interesting find of *Calliergon sarmentosum* in southern Sweden. *Lindbergia* 16, 35-36.
- Hedenäs, L. och Löfroth, M. 1992: Mossor som indikerar särskilt skyddsvärda våtmarksbiotoper. *Svensk Bot. Tidskr.* 86, 375-389.
- Löfroth, M. 1993: Första fyndet av *Sarmentypnum sarmentosum*, blodskedmossa öster om Vättern. *Myrinia* 3, 8-9.

Västlig hakmossa, *Rhytidiadelphus loreus*, funnen i Järvsö socken, Hälsingland.

Carina Frost och Jens Ejvind Hansen

Bondarv 2242, 82040 Järvsö

Abstract: Three finds of *Rhytidiadelphus loreus* from lowland forests in Hälsingland, middle-eastern part of Sweden, are reported.

Under det senaste året har vi hittat tre lokaler med västlig hakmossa, *Rhytidiadelphus loreus*, i Järvsö socken. Arten är på dessa lokaler dominerande, på någon, eller några kvadratmeter.

Miljöerna är likartade: Våltrapade, gamla stigar på frisk skogsmark i lågländet. Träden är medelåldriga, marken är i övrigt dominerad av blåbär, *Vaccinium myrtillus*, husmossa, *Hylocomium splendens* och väggmossa, *Pleurozium schreberi*. Troligen är luftfuktigheten ganska hög vilket indikeras av att mörk husmossa, *Hylocomiastrum umbratum*, växer i närheten på två av lokalerna och kantvitmossa, *Sphagnum quinquefarium* på en av lokalerna. (De två sistnämnda arterna räknas tillsammans med västlig hakmossa som regionalt hotade i Hälsingland och är goda indikatorer för skyddsvärda skogar.)

Västlig hakmossa är en sydvästlig art. Mot norr och öster är den sällsynt och påträffas endast i äldre skogar eller i skuggiga raviner (Hallingbäck & Holmåsén 1985 och Nyholm 1979). I Hälsingland är Ysberget i Enånger den enda tidigare kända lokalen. Vidare bör nämnas förekomsterna vid Skedviksbodarna i södra Medelpad och Skuleberget i Ångermanland (Söderström 1983).

Man kan fundera på varför arten i Järvsö endast växer på kulturpåverkade platser. Är det fråga om den lätta spridningen, alltså vid fragmentering på liknande sätt som t.ex. Islandslav efter en våltrapad stig? Eller är det fråga om konkurrens? Stigen bjuder på en chans för en art i utkanten av sitt utbredningsområde.

Lokaler: (Koordinater enligt RUBIN)

5/10 1992: 15G7d 2707, NV om Högåsen, NV-sluttning, 300 möh.

15/6 1993: 15G6b3648, O om Harsatjärn, 435 möh.

5/9 1993: 15G8a2123, Gråningens naturreservat, N-sluttning, 300 möh.

Citerad litteratur

Hallingbäck, T. & Holmåsén, I. 1985: *Mossor*. Interpublishing, Stockholm
Nyholm, E. 1979: *Illustrated moss flora of Fennoscandia*, Fasc. 5. Lund.
Söderström, L. 1983: *Hotade och sällsynta mossor i norrländska granskogar*.
Svensk Bot. Tidskr. 77, 36-37.

Om spridningen av västlig hakmossa, *Rhytidiadelphus loreus*

Lars Söderström

Botanisk Institut, AVH, Trondheims Universitet, N-7055 Dragvoll, Norge

Abstract: *Rhytidiadelphus loreus* is reported to spread along paths in the north-eastern part of its range in Sweden. The plants are easily fragmented and the fragments are easily attached to shoes, socks and animals. In areas with a lot of visitors, as e.g. Skuleskogen National Park where it has increased a lot the last years, it may easily be dispersed by man.

Frost & Hansen (1993) publicerar intressanta fynd av västlig hakmossa, *Rhytidiadelphus loreus*, i Hälsingland. Med dessa fynd så fylls en lucka i utbredningsområdet igen och arten får en kontinuerlig utbredning åtminstone till södra Medelpad. Det är dock tämligen glest med lokaler i Hälsingland och Medelpad.

Det är även intressant med Frost & Hansen's iakttagelse att arten sprider sig företrädesvis längs stigar. Det är exakt samma iakttagelse som jag gjort vid dess utpostlokal i Skuleskogen i Ångermanland. När jag först såg den där 1983 så var den begränsad till en liten del av området och växte i naturlig skogsvegetation i en bäckdalgång men på andra sidan av bäcken än stigen. Sedan dess har den spridit sig enormt och kantar nästan samtliga stigar över en stor del av Skuleskogen men finns inte i någon större utsträckning utanför dessa. Min tolkning av detta är att arten lyckats sprida sig till lokalen, och etablera sig, på naturlig väg antingen genom någon spor eller ett fragment. Skotten är sköra som torra och bryts lätt av vilket gör att det bildas ett stort antal fragment när man trampar på den. Då bladen är hakformigt böjda så fastnar dessa fragment lätt i skor, sockor, djurpälsar och liknade och kan på så sätt sprida sig. Fragmenten har också en stor förmåga att etablera sig och växa ut till nya skott. Denna anpassning till djurspridning är också antydd hos andra arter och är antagligen mer vanlig bland mossorna än man vanligtvis tror.

Citerad litteratur

Frost, C. & Hansen, J. E. 1993. Västlig hakmossa, *Rhytidiadelphus loreus*, funnen i Järvsö socken, Hälsingland. *Myrinia* 3, 36-37

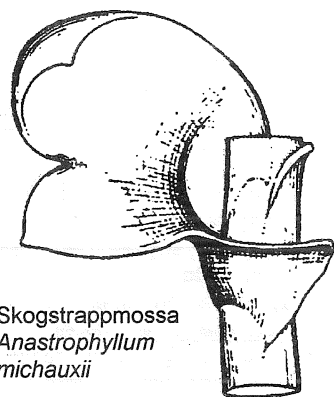
Mossinventering vid Rya åsar utanför Borås

Pär Johansson

Birgittagatan 4b, 41453 Göteborg

Abstract: The result of an investigation of Rya åsar in Västergötland, SW Sweden, is presented.

Det pågår en utredning om bildandet av naturreservat över området Rya åsar och platån väster därom. Rya åsar ligger strax norr om Borås. Utredningen leds av Jonas Stenström på Naturcentrum, Stenungsund. Undertecknad blev tillfrågad om jag ville göra en tvådagars fältstudie för att undersöka mossfloran översiktligt. I september-oktober 1992 genomfördes studien.

Skogstrappmossa
Anastrophyllum michauxii

Några arter som visar på lång skoglig kontinuitet hittades:

Anastrophyllum michauxii,
skogstrappmossa

Cephalozia catenulata,
stubbtrådmossa

Dicranodontium denudatum,
skuggmossa

Mylia taylorii,
purpurmylia

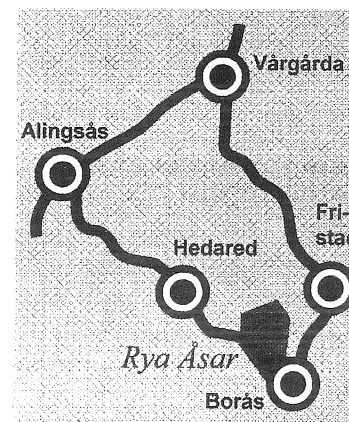
De tre förstnämnda tillhör hotkategori 4 och alla fyra finns i en ravin vid Almenäs i nordöstra hörnet av området. Av dessa väger nog *Anastrophyllum michauxii* tyngst som art på hotlistan, medan den rikliga förekomsten av *Mylia taylorii* i ovan nämnda ravin imponerade mest. *Mylia taylorii* är inte hotad men indikerar ändå ostörda förhållanden. Tidigare hade Stenström konstaterat en riklig förekomst av *Trichocolea tomentella*, dunmossa, i alkärret vid Björbo hage. *Dicranodontium denudatum* är spridd över hela området.

Ett kärr som visade sig innehålla ett flertal rikkärsmossor besöktes 800 m OSO Hestrastugan, på platån V om Rya åsar. Där fanns.

Bryum pseudotriquetrum, kärrbryum
Calliergon stramineum, blek skedmossa
Cratoneuron filicinum, källtuffmossa
Scorpidium revolvens, röd skorpiomossa
Warnstorfia exannulata, kärrkrokmossa
Rhizomnium pseudopunctatum,
filtrundmossa
Sphagnum riparium, klyvbladsvitmossa
Sphagnum subsecundum, krokvitmossa

Det var i ett stråk genom kärret som rikkärsmossorna växte; i den fattigare delen dominerade den majestätiska och lätt igenkända *Sphagnum riparium*. Ett slutningskärr eller försumpad bäckravin ledde från ett högre liggande kärr ned till detta kärr; emellertid bar endast nedre delen av bäckravinens spår av näringsrikedom - kalkrikt vatten tycktes sippra fram ur berggrunden där - just där var en koncentrerad förekomst av *Cratoneuron filicinum*.

Från översilningsmark i en O-brant väster om Fornesjön på platån väster om Rya åsar hittade Stenström ett antal mossor som han skickade till mig för examinering. Där fanns:

Conocephalum conicum, rutlungmossa
Pellia endiviifolia, kragpellia
Preissia quadrata, kalklungmossa
Amphidium mougeotii, kuddtrattmossa
Blindia acuta, sipperblindia
Brachythecium rivulare, källgräsmossa
Calliergon stramineum, blek skedmossa
Fissidens adianthoides, stor fickmossa
Myurella julacea, trindmossa - masklika ljusgröna skott i *Palustriella*-mattan.
Palustriella commutata, kamtuffmossa

Den imponerande OSO-vända rasbranten som avslutar Ryaplatån i öster, bjöd på förvånansvärt få intressanta arter. Ett OSO-vänt läge är betydligt torrare än ett östvänt eller nordvänt läge. Närheten till Borås medför att lavfloran är tämligen ointressant, och frånvaron av epifytiska mossor känns lite märklig eftersom fina ädellövträd i såväl lundar som raviner verkligen inte saknas.

Intressanta fynd av *Pogonatum dentatum* och *Sphagnum molle* i Sverige

Lars Hedenäs

Naturhistoriska Riksmuseet, Sekt. f. Kryptogambotani, Box 50007, 104 05
STOCKHOLM

Abstract: Finds of *Pogonatum dentatum* (Brid.) Brid. and *Sphagnum molle* Sull. far outside their known distribution areas in Sweden are reported.

Under sommarens fältarbete hittades växtgeografiskt intressanta lokaler för *Pogonatum dentatum*, nordlig grävlingmossa och *Sphagnum molle*, hedvitmossa. *Pogonatum dentatum*, vars spridning i Sveriges lågland tidigare behandlats av Hedenäs (1983, 1986) och Söderström (1992), hittades på en ny lokal nära Vätterns sydända (Västergötland, Gustav Adolf sn., nordvänd vägsärning strax S om östra delen av domänreservatet N om Getaryggen [7D 6i 01], 24 augusti 1993, L. Hedenäs & A. Kooijman, S). Artens kända utbredning i Sverige visas i Fig. 1. Det finns alltså all anledning att hålla utkik efter *P. dentatum* i hela landet numera.

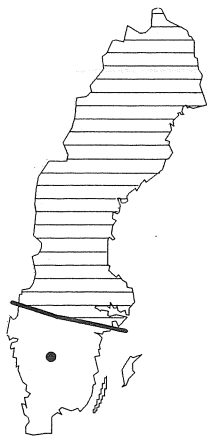

Fig. 1. Utbredningen av *Pogonatum dentatum* i Sverige, efter Söderström (1992), med den nyfunna lokalen markerad med en prick.

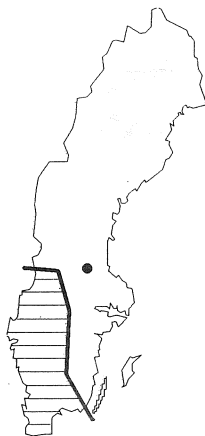

Fig. 2. Utbredningen av *Sphagnum molle* i Sverige, efter Mossornas Vänner (1993), med den nyfunna lokalen markerad med en prick.

Sphagnum molle är en art med en tydligt västlig utbredning i Norden (Mossornas Vänner 1993, Heikkilä & Lindholm 1988). Arten hittades i sydöstra Dalarna (Rättvik sn. (?), S delen av Närbomyran [13F 9h 24], mossekant ovan strandäng, 19 augusti 1993, L. Hedenäs & A. Kooijman, S), långt ifrån tidigare kända lokaler i Sverige (Fig. 2). Även denna art bör man alltså leta efter utanför dess kända utbredningsområde i landet.

Citerad litteratur

- Hedenäs, L. 1983: *Pogonatum dentatum* - en norrlandsmossa på väg söderut. *Svensk Bot. Tidskr.* **77**, 147-150.
Hedenäs, L. 1986: Hur långt söderut i Sverige finns *Pogonatum dentatum* idag? *Mossornas Vänner* **29**, 3-5.
Heikkilä, R. & Lindholm, T. 1988: Distribution and ecology of *Sphagnum molle* in Finland. *Ann. Bot. Fennici* **25**, 11-19.
Mossornas Vänner. 1993: *Vitmossor i Norden*. 3:e uppl. Göteborg.
Söderström, L. 1992: Invasions and range expansions and contractions of bryophytes. I: Bates, J. W. & Farmer, A. M. (red.) *Bryophytes and lichens in a changing environment*. (sid. 131-158) Clarendon Press, Oxford.

Rättelse

I vår checklista över Sveriges mossor (Söderström m. fl. 1992) har det smugit sig in en del fel. Vi ber er därför rätta följande:

Pseudoleskeella papillosa ska heta **rasp-dvärgbågmossa** på svenska och inget annat. Vi beklagar detta fel då det ser ut som om två arter fått samma namn.

Citerad litteratur

- Söderström, L., Hedenäs, L. & Hallingbäck, T. 1992: Checklista över Sveriges Mossor. *Myrinia* **2**, 13-56.

Lars Hedenäs & L. Söderström

Blå säckmossa, *Calypogeia azurea* i Sverige

Tomas Hallingbäck

Sveriges Lantbruksuniversitet, Ekologi och Miljövård,
Box 7072, 750 07 UPPSALA.

Abstract: The distribution of the hepatic *Calypogeia azurea* in Sweden is reported. It is found at 16 sites, mainly in lowland forest region. It seems to prefer mesic and rather fertile and nutrient rich habitats. The species is most probably under-recorded in Sweden and more attention should be paid in the field to bluish looking *Calypogeia* specimens.

Blå säckmossa, *Calypogeia azurea*, är en trevlig bekantskap, nämligen en levermossa som i mikroskopet verkligen gör skäl för förnamnet blå (mer precist blåviolett). Det var den tyske levermossspecialisten Karl Müller som 1939 avgränsade en art av släktet *Calypogeia* med blå oljekroppar (Müller 1939). Redan sex år efter hittades den i Sverige av överste A. Uggle och bestämdes av Sigfrid Arnell (röntgenläkare i Gävle). Det är endast ett fåtal mossor i världen som har blå oljekroppar varav *Calypogeia azurea* är den enda som finns i Europa. I andra delar av världen finns enligt Schuster (1966) åtminstone fyra med blå oljekroppar i sinsemellan vitt skilda familjer såsom Acrobolbaceae (*Goebelobryum grossitextum*, Australien), Lophocoleaceae (*Chiloscyphus echinellus*, Australasien) och Lejeuneaceae (*Lejeunea cyanophora*, Sydamerika) samt Calypogeiaceae (*Calypogeia peruviana*, Syd- och Nordamerika). Den amerikanske levermosspecialisten Rudolf Schuster spekulerade något om varför just dessa arter har blå och inte ofärgade oljekroppar. Det enda gemensamma draget tycks enligt Schuster (1966) vara att de alla växer skuggigt.

I vårt land är det inga problem att identifiera blå säckmossa så länge oljekroppar finns kvar i materialet. När dessa försvunnit finns det tyvärr ganska små morfologiska skillnaderna mellan blå säckmossa och sumpsäckmossa, *Calypogeia muelleriana*, att ta hjälp från. Enligt min erfarenhet varierar sumpsäckmossa dessutom mer i utseende än blå säckmossa. Enligt Arnell (1956) är kantcellerna på amphigastrierna mindre hos blå säckmossa än sumpsäckmossa (30-40 µm, mot 40-60 µm) och enligt Schuster (1969) är amphigastrierna endast något bredare än stammen medan sumpsäckmossan har amphigastrier som är minst dubbelt så breda som stammen. Enligt Paton (1962) är dessutom inskärningen hos amphigastrierna spetsiga hos blå säckmossa och trubbiga hos sumpsäckmossa. Även Bischler (1957) radar upp mängd morfologiska skillnader (de flesta små) mellan de båda arterna. Den hittills bästa översikten av Europas *Calypogeia*-arter är troligtvis Müller (1947).

En viss ekologisk skillnad tycks förligga. Medan sumpsäckmossa växer i allmänna triviala sumpiga skogar och raviner så har jag funnit blå säckmossa i fina skogar där det finns mossor som indikerar höga naturvärden. Att döma av de vanligaste följearterna trivs blå säckmossa i Sverige på något bättre marker ofta tillsammans med flåkbålmossor, *Riccardia* spp., purpurvitmossa, *Sphagnum*

warnstorffii, terpentinmossa, *Geocalyx graveolens* och rörsvepemossa, *Jungermannia leiantha*.

Är verkligen blå säckmossa så ovanlig som utbredningskartan ger sken av? Alldeles säkert inte! Kartbilden kan utan tvekan förbättras av alla vaksamma fältbryologer. När man ser blå säckmossa i fält så anar man nästan alltid att det rör sig om "den blå". Man skönjer för blotta ögat utan svårighet ett blått skimmer i skottspetsarna. Ett annat sätt att ändra på kartbilden är att kontrollera gammalt herbariematerial i våra museer. Med viss träning går det att skilja blå säckmossa från sumpsäckmossa även utan oljekroppar. Lycka till med sökandet efter "den blå".....

Tack

Stort tack till Lars Söderström och Jens Hansen för att jag fått använda deras lokaluppgifter för denna sammanställning.

Citerad litteratur

- Arnell, S. 1956: *Illustrated Moss Flora of Fennoscandia I. Hepaticae*. Lund.
Bischler, H. 1957: Révision des espèces suisses de *Calypogeia*. *Candollea* 16, 9-76.
Müller, K. 1939. Untersuchungen über die Ölkörper der Lebermoose. *Ber. Deutsch. Bot. Ges., Bd. LVII, H. 8*.
Müller, K. 1947: Studien zur Aufklärung der europäischen arten der Lebermoosgattung *Calypogeia*. *Svensk Bot. Tidskr.* 41, 411-430.
Paton, J. 1962. The genus *Calypogeia* Raddi in Britain. *Trans. Brit. Bryol. Soc.* 4, 221-229.
Schuster, R. M. 1966: *The Hepaticae and Anthocerotae of North America* Vol. I. Columbia University Press. New York & London.
Schuster, R. M. 1969: *The Hepaticae and Anthocerotae of North America* Vol. II. Columbia University Press. New York & London.

Lokalförteckning (om inget annat anges insamlad av T Hallingbäck)

- SKÅNE, Förslöv sn., strandäng nära gården Lervik - A Uggle /6 1945 (UPS)
GOTLAND, Östergarn sn., Gannberget (Östergarnberget) - 19/9 1987 (TH)
BOHUSLÄN, Hjärtum sn., S om Öresjön. På fuktig skogsmark intill ett rikkärr - 1/6 1975 (TH)
VÄSTERGÖTLAND, Hössna sn., Galtåsen, på marken i granskog - 24/5 1975 (TH)
DALSLAND, Nössemark sn., Björnemyr (S om Kollsbo) på förna i örtrik granskog - 11/5 1979 (TH)
-- , Tisselskog sn., Änåsebacken, på förna i näringsrik och fuktig ravin - 28/7 1986 (TH)
VÄRMLAND, Eda sn., Halvardsnäs (i Glaskogen), på murken ved tills. med *Riccardia latifrons* och *Scapania umbrosa* - 9/9 1977 (TH)
-- , Långserud sn., Gillertjärn, i ett kärr tillsammans med *Trichocolea tomentella* etc - 10/6 1975 (TH)
DALARNA, Norrbärke sn., Jättum, på kalkrik mark i granskog - 21/9 1990 (TH)
-- , Venjan sn., Lybergsgnupen, på örtrik mark på ett nyupptaget hygge - 27/7 1983 (TH)
HÄLSINGLAND, Arbrå sn., Grossjöberget, NO om Grossjön. 15g3 4224, på marken i lövblandad naturskog - J E Hansen 4/10 1991 (brev)
-- , Hassela sn., Malungsfluggens sydsluttning, 450 m ö h, fuktig mark i gammal granskog - L Ericson & L Söderström 1980 (UME)
MEDELPA, Attmar sn., Malungsfluggens N-sluttning, 350 m ö h, murken låga i fuktig granskog - L Ericson & L Söderström 8/7 1980 (UME)
ÄNGERMANLAND, Nätra sn., Skuleskogen - E Sturesson 1/10 1972 (UME); Nylandsrutens S-sluttning, 275 m ö h, fuktig mark i gammal granskog - L Söderström 21/7 1980 (UME); Snöbergets nordsida i fuktig svacka - L Söderström 22/7 1980 (UME)

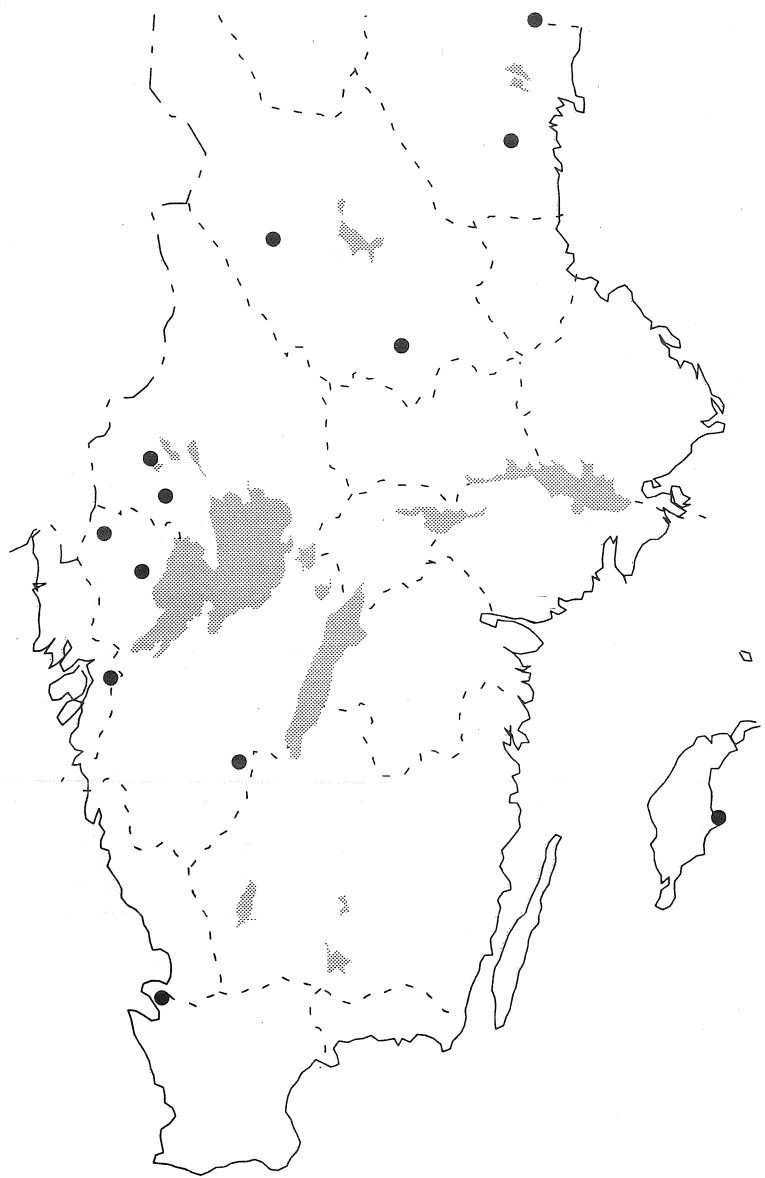

Fig. 1. Fynd av blå säckmossa, *Calypogeia azurea*, i södra Sverige

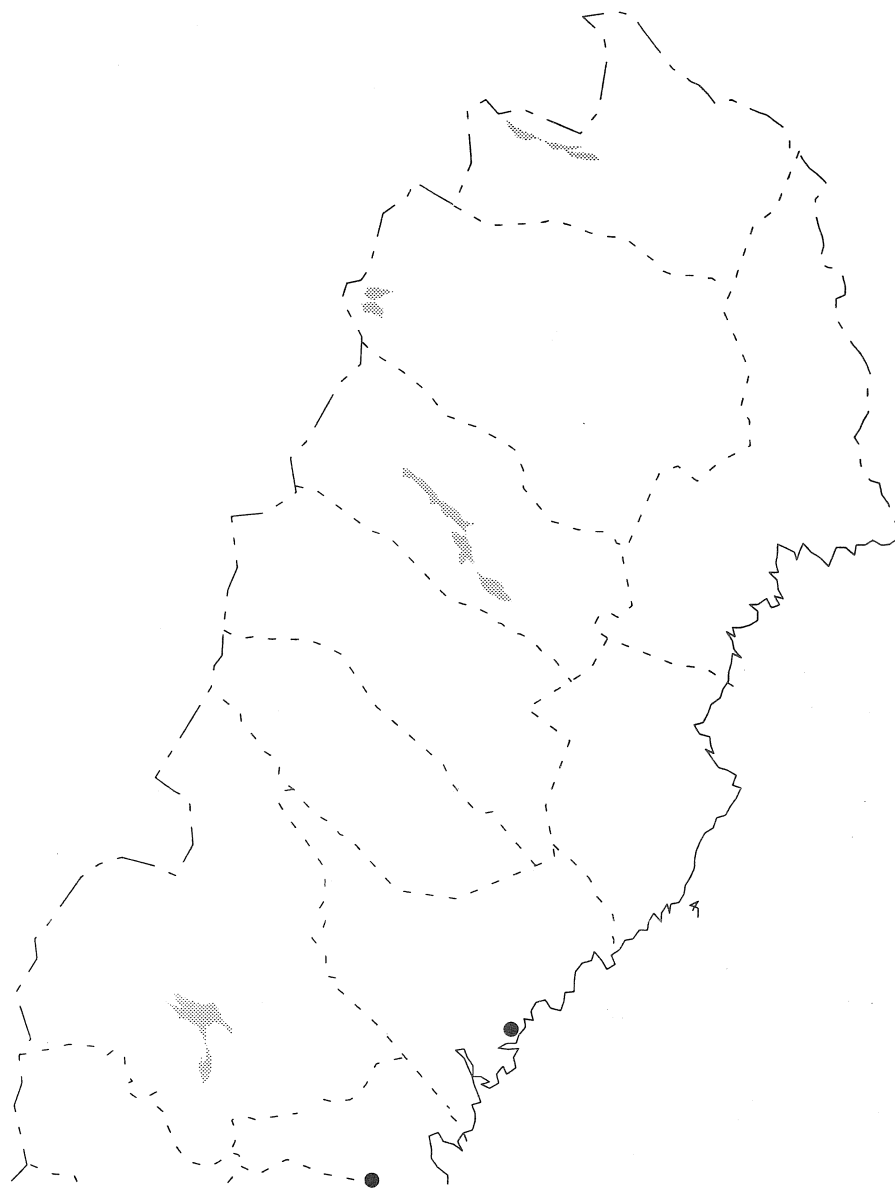

Fig. 2. Fynd av blå säckmossa, *Calypogeia suecica*, i norra Sverige

Nya fynd av *Hygrohypnum montanum*, späd bäckmossa i Sverige.

Henrik Weibull & Tomas Hallingbäck

Sveriges Lantbruksuniversitet, Ekologi och Miljövård,
Box 7072, 750 07 UPPSALA.

Abstract: Two new records of the rare moss *Hygrohypnum montanum* are reported.

Fynd i Angermanland (Henrik Weibull)

Vid en vistelse i norra Sverige i sommar besökte jag en liten bäck, Degermyrbäcken, någon mil söder om Bjurholm. Då jag hade tidsbrist vid besökstillfället blev det till att söka efter de mest värdefulla elementen och samla in de arter som verkade intressanta. Bland dessa fanns en art i släktet *Hygrohypnum* bäckmossor (sörlänning som man är tycker jag detta släkte är intressant, så jag samlade även denna art). När jag några dagar senare besökte lokalen igen, denna gång tillsammans med Tomas Hallingbäck reagerade han med en gång när han såg den lilla upprätt växande arten med livligt utspärrade blad.

Längs en sträcka av ca 300 m av den opåverkade Degermyrbäcken växer relativt rikligt med späd bäckmossa, *Hygrohypnum montanum*. Terrängen är svagt sluttande varvid vattnet inte någonstans blir stillastående. Arten verkar trivas bäst på sidorna av block eller större stenar. Den verkar föredra läget strax ovanför lågvattenlinjen, alltså den del av blocken som tämligen ofta översvämmas, t ex vid kraftigare regn. Lokalen kan delas in i tre delar, ett övre parti där den kringliggande skogen är relativt välskött och relativt likåldrig. Här saknas dessutom lågor nästintill helt. Längre nedströms är en ca 80 meter lång sträcka av bäcken där ett kalhygge nyligen tagits upp (ca två år gammalt). Hygget är upptaget från väster men sträcker sig över själva bäckfåran mellan fem och tjugo meter över på den östra sidan. Avsaknaden av naturvårdshänsyn är total. Nedom hygget rinner bäcken in i en olikåldrig och tämligen opåverkad gransumpskog av speciell karaktär. På båda sidor av bäcken finns en hel del stora helt mossbeklädda block. Mellan blocken rinner vatten lite här och där vid normalvattenstånd. Vid högvatten blir skogen här troligen rejält genomsilad vilket bidrar till en hög luftfuktighet där t ex *Dicranum fragilifolium*, skör kvastmossa trivs bra. Rikedomerna på lågor är stor och arter som *Anastrophyllum hellerianum*, vedtrappmossa och *Lophozia ascendens*, liten hornflikmossa

förekommer rikligt. Andra intressanta arter i detta skogsparti är *Geocalyx graveolens*, terpentinjämnmossa och *Scapania nemorea*, klippskapania.

I de övre och nedre delområdena förekommer späd bäckmossa i riklig mängd och är dessutom rikligt fertil. De olika delpopulationerna ser dessutom ut att må riktigt bra. De viktigaste följearter är *Jungermannia hyalina*, strandslevmossa, *Nardia insecta*, fliknardia, *Onchophorus wahlenbergii*, spärrknölmossa, *Sanionia uncinata*, cirkelmossa, *Scapania umbrosa*, sågskapania och *S. undulata*, bäckskapania. Dessutom växer *Fontinalis dalecarlica*, smal näckmossa, här och där nere under lågvattennivån. Delsträckan ute på hygget hyser visserligen fortfarande späd bäckmossa men dessa delpopulationer verkar däremot vara i sämre kondition. Många av fläckarna är missfärgade och döende medan några få fortfarande ser ut att må relativt bra. Däremot saknas sporkapslar helt ute på hygget, vilket ytterligare visar att dessa delpopulationer inte alls mår bra och på sikt troligen kommer dessa säkert att dö helt.

Ny Värmlandslokal (Tomas Hallingbäck)

Inte många dagar efter det att Henrik hittat späd bäckmossa i Angermanland besökte jag en folkhögskola i Stöllet i norra Värmland. Under min vistelse i Stöllet kontaktades jag av en mycket intresserad amatörbotanist, Bengt Sonesson (fårfarmare och skogsägare m m). Han visade mig sina insamlingar gjorda inom Norra Ny socken (han lämnar enligt säker källa aldrig sin hemsocken!). Bland mossfynden fanns mycket av intresse. Trots att han saknar mikroskop hade han bragt ihop en mossamling med imponerande bredd, det mesta rätt bestämt. Bland en bunt olösta problemkollektioner dök så plötsligt en bekant mossas upp, *Hygrohypnum montanum*, späd bäckmossa, en rolig överraskning! Redan samma eftermiddag åkte jag efter Bengts beskrivning till den bäckravinen som han samlat in mossan i för några år sedan. Efter bara några minuters letning var späd bäckmossa återfunnen. Arten växer här på sidor av stenblock i en liten men relativt brant skogsbäck. Bäcken rin-

ner i botten av en smal sidoravin till Klarälven. Mossan förekom sparsamt och med sporkapslar. Vegetationen i bäckdalen domineras av höga ormbunkar, örter, gräs och på stenarna intill bäcken fanns förutom späd bäckmossa även *Hygrohypnum ochraceum*, klobäckmossa, *Marsupella emarginata*, klippmossa och *Scapania undulata*, bäckskapania. Skogen var relativt ung, 50-60 år, men genom sitt östvända läge har ravinen troligen inte helt exponerats för ljus. Detta är således den 6:e lokalen för *Hygrohypnum montanum* i Sverige och den 5:e för Värmland. De fyra övriga Värmlandslokaler är belägna i södra halvan av landskapet.

Sammanfattningsvis kan sägas att späd bäckmossa ej verkar klara full exponering och en kalavverkning. Arten behöver en rejäl skyddszon för att inte drabbas negativt av uttorkning och för stor solexponering. För att dessa båda lokaler inte skall förstöras helt måste bäckarna och skogen intill undantas från all vidare påverkan.

Utbredning i Världen

Späd bäckmossa har ett intressant världsutbredningsmönster: östra Nordamerika - Skandinavien. I Skandinavien är den endast funnen i Sverige och Norge (i Oslo-området: Akershus, Buskerud och Öst-Agder) och i Nordamerika förekommer den endast på östra sidan från Newfoundland i norr till Tennessee i söder (Crum & Anderson 1981). Crum & Anderson anger den även för Grönland. Uppgifter om artens förekomst i Japan har visat sig felaktiga (Kanda 1976).

Arten verkar ha sin utbredningstygdpunkt inom relativt kontinentala och boreala delar av östra Nordamerika och Skandinavien och liknar därmed världsutbredningen för bl a *Bryhnia novae-angliae*, brynia, *Desmatodon randii*, lutande strandtuss, *Frullania bolanderi*, pålsfrullania, *F. oakesiana*, klippfrullania och *Hygrohypnum eugyrium*, skogsbäckmossa.

Kända lokaler i Sverige

VÄRMLAND

- 1 Gåsborn sn., Mjögrenen, på sten intill bäck - G Åberg 1927 (S), N Hakelien 1965 (S), T Hallingbäck 1976 (GB)
- 2 Östmark sn., Konradfors, på sten i bäckar - O Cron 1857 (S)
- 3 Östmark sn., Lillån, 1,5 km V om Låmbacken (5 km V Östmark) - G Sidenvall 19/9 1987 (S)
- 4 Östmark sn., Rönälven (Röna koppargruvor) V om sjön Kläggen, 3 km S om Östmark - G Sidenvall 19/9 1987 (S)
- 5 Norra Ny sn., Lettbäcken, nedre delen mitt för Vämäs - T Hallingbäck 4/6 1993 (TH)

ÄNGERMANLAND

- 6 Bjurholm sn., Degermyrbäcken, 9 km S om Bjurholm, på stenblock i skogsbäck T Hallingbäck & H Weibull 27/5 1993 (TH)

Citerad litteratur

- Crum, H. & Anderson, L. E. 1981: Mosses of North America. Columbia Univ. Pr., New York.
- Kanda, H. 1976 (1977): A revision of the family Amblystegiaceae of Japan. II. *J. Sci. Hiroshima Univ., Ser. B., Div. 2 (Bot.)* 16, 47-119.

Nordisk Bryologisk Förening på Gotland.

Henrik Weibull, Fårtickegången 44, 135 33 Tyresö

Abstract: A report from an excursion to Gotland, Sweden, by the Nordic Bryological Society.

Den 19 juni hölls Nordisk Bryologisk förenings årsmöte på Gotland. I samband med detta anordnade Lars Hedenäs, med hjälp av lokala bryologer en fyradagsgarsexkursion 17-20 juni. De av oss som inte bodde på ön var förlagda på Varvsholmens pensionat i Klintehamn. På grund av den mycket torra sommaren var öns många vanligen torra lokaler nu verkligen snustorra. Detta faktum missgynnade klart utforskningen av främst öns levermossflora.

Dag 1. Första anhalt blev i Stenkyrka socken NO om Gräne där vi parkerade bilarna vid en soptipp på alvarmark. Direkt utanför kunde vi så stifta bekantskap med den första Gotlandsattraktionen nämligen *Pseudocalliergon turgescens*, korvgulmossa. Målet för detta stopp var en sumpskog med ett intilliggande rikkärr. I sumpskogen stötte vi snabbt på rikligt med *Trichocolea tomentella*, dunmossa. Här hittades även *Plagiochila asplenoides*, praktbräkenmossa på sin första gotländska lokal. Ute i det öppna kärret växte arter som *Moerckia hibernica*, kärrmörkia, *Scorpidium cossoni*, späd skorpionmossa, *Palustriella falcata*, klotuffmossa och *P. commutata*, kamtuffmossa. Andra lokalen var belägen utmed den västra kusten, strax N om Stenkyrkebuk i samma socken. Anledningen till besöket var den på ön sällsynta *Cinclidotus fontinaloides*, forsmossa som växte i en liten rännil som från skogen så småningom försvann ner i slutningen av kalkgrus. Här hittades även en märklig form av *Neckera crispa*, grov fjädermossa med släta och mycket krökta blad. Nästa stopp blev i Visby socken vid Kneipbyns camping. På en algklädd och drypande lodrät klippvägg växte en av Gotlands stora rariteter *Trochobryum carniolicum*, vim-

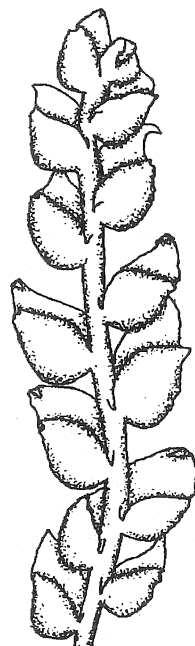
pelmossa. Det var en sällsam upplevelse att se dessa små svarta knappnålar sticka ut från den smetiga algmattan. Med möda kunde man preparera fram något som liknade blad och förstå att det rörde sig om en mossor.

Dag 2. Första stoppet ägnades terrängen kring fyren vid Hoburgen i Sundre socken. På g a torkan var det svårt att finna och identifiera ar-

Vimpelmossa, *Trochobryum carniolicum*

terna i fält men *Hypnum vaucheri*, maskfläta kunde beskådas på några soltorra hållar. Därefter begav vi oss till klipporna och stranden nedom Hoburgsgubben. Sandstranden strax ovan högvattenlinjen utgjorde en något annorlunda växtplats för *Frullania tamarisci*, klippfrullania i stora mängder. Ekologins samband äro outgrundliga. Någon kilometer norrut gjordes ett kort uppehåll vid en strandäng för att leta efter den lilla pleurokarpen *Conardia compacta*, kustkrypmossa vilken vi med gemensam sökinsats lyckades finna. I en skogsklädd brant ovanför stranden växte bl a *Eucladium verticillatum*, tuffkuddmossa. Ytterligare något norrut i Kettelviken botaniserade vi på sandstranden längs de lodräta klippväggarna. Efter långt sökande hittades äntligen några få fertila skott av *Gyrowesia tenuis*, knattemossa.

Spindelmossa,
Cololejeunea calcaria

Dag 3. I Kråkingbo socken besöktes den klassiska lokalen Torsburgen. Ett kort besök ägnades den flacka terrängen ovanpå själva kalkplatån där fjolårets storbrand härjat vilt. Marken var täckt med kända koloniserare som *Marchantia alpestris*, fjällungmossa, *Funaria hygrometrica*, vanlig spåmossa, *Bryum argenteum*, silverbryum och *Barbula convoluta*, liten neonmossa. Därefter sökte vi oss till den norra klippbranten av Torsburgen som hade klarat sig mer eller mindre oskadad undan branden. Den granklädda sluttningen var mycket artrik med rariteter som *Cololejeunea calcaria*, spindelmossa, *Eurhynchium striatulum*, kalksprötmossa och *Orthothecium intricatum*, liten glansmossa. Nästa lokal var ett källområde utmed en bäck V om Frida i Lojsta socken. Efter en besvärlig vandring genom en tät tallplantering kom vi fram till bäcken. Det första man ser är fjälltätört och svarthö som får ens tankar att vandra till fjällen. I mossfloran upptäcks snart en hel del trevligheter som *Catoscopium nigrum*, svartknoppsmossa, *Philonotis calcaria*, kalkkällmossa, och *Sphagnum austinii*, snärjvitmossa. Sista stoppet för dagen blev sydsidan av Rammträsk i Lojsta socken. Här eftersöktes *Gymnostomum calcareum*, liten kalkkuddmossa, förgäves, men däremot fick vi se *Hypnum jutlandicum*, plattfläta och *Orthothecium rufescens*, röd glansmossa båda på sin enda gotländska lokal.

Dag 4. Första stoppet ägnades Gothemsån vid Åminne i Gothen socken. I bäcken hittade vi några enstaka fräscha exemplar av *Fontinalis antipyretica* ssp. *kindbergii*, stor näckmossa. Något måste ha hänt med lokalen, antingen extrem torka eller någon form av utsläpp har slagit ut stora delar av populationen av arten. Vid kusten N om Gylviken i Boge socken hade vi en skön stund i solvärmen. På sanden ovanför högvattenlinjen blev vi visade *Tortula princeps*, stäpsskrumossa och skillnaderna mellan denna och *T. ruralis*, takskrumossa och *T. ruraliformis*, sandskrumossa, som också växte där. En annan trevlig art på sandstranden var *Tortella rigens*, styv kalkmossa. Nästa lokal blev alvaret vid Forsviden i Othem socken. På en knastrig tur över torra mossor och lavar hittades *Hymenostylium recurvirostrum*, hattmossa och *Dicranum brevifolium*,

kalkkvastmossa. Invid bäcken vid Tingstäde kyrka i Tingstäde socken gjordes ett kortstopp där vi sökte och fann den sällsynta *Eurhynchium speciosum*, strandsprötmossa. Alldeles vid parkeringen växte det dessutom *Tortula virescens*, alléskrummossa på en ask. Exkursionens sista besök ägnades alvaret Hejdeby hållar i Hejdeby socken. Här hittades p g a torkan tyvärr inte en tillstymmelse till de många sällsynta levermossor som är uppgivna från lokalen. Däremot växte det en del andra intressanta arter som *Campylopus subulatus*, grusnervmossa och *Hypnum vaucheri*, maskfläta.

Bryologi ur historien

Från Gunnar Esare, Ringv. 2 i Delsbo har vi fått detta kuriosa bidrag som mycket väl talar om hur man såg på mossor för 250 år sedan. Det är skrivet av prosten Knut Lenaeus i "Delsbo Illustrator" 1736 (tryckt 1764). Vi tackar för bidraget. Hoppas att alla läsare kan tyda stilen och hitta följande "växter": flätmossa, renlav, lunglav, lummer, färglav, enlav och violsten.

İbland Mossar är den bekante *Timringes* mossen, *Muscus vulgaris*, *Hypnum*, (bör tagas in pratis sterilibus ficcioribus (!), på ängar, som icke äro bärande och något torre; ty tages den under *Enebuskar*, så föder han väggelöf af sig (*).

Fontinalis, v. LINNÉ Flor. Svec. N:o 867. Stån. Ref. p. 20. f. en mosse som står emot elden, *Rehns* mosse, *Muscus candidus*, *Hed* eller *Ljungmosse*, *Pulmonaria*, *Tågmossa*, *Lycopodium*, *Stenmosse*, til brun färg eller lett, *Muscus tinctorius petræus*, *Enemosse*, til gult, *Lichen juniperi arboreus*, wäl luktande *Violstens* mosse (m), *Byffus*, finnes öfweralt wid vägarna på de stenar, hvilkas nedre sidor wid vägrödnningen blifwit upåt wände. Denne mossen är röd, och gör fingret gult, när man dermed gnider på röliga stenen.

Exkursion till Stångby Mosse med mossornas vänner i Skåne den 12 december 1992.

Nils Cronberg

Inst f Systematisk Botanik, Lunds Universitet, Ö Vallgatan 18–20, 223 61 Lund

Abstract: A report from an excursion to Stångby Mosse, Skåne, Sweden.

Under november och december balanserar temperaturen i Skåne oftast strax över nollstrecket. Samtidigt brukar det vara regnigt, och gärna ordentligt blåsigt. Somliga säger att i Skåne blåser det under juni, juli och augusti – resten av året stormar det!

Denna decemberdag var det uppehåll och ganska lugnt, men inte desto mindre så råkallt som det bara blir här. Kylan letar sig efter hand obarmhärtigt genom märm och ben. Men, det viktigaste är ju ändå att mossorna tycks trivas.

Stångby Mosse är ett extremrikkår som ligger strax norr om Lund, ett av de få som finns kvar här. Länsstyrelsen i Malmöhus län beskriver området som en flack dalgång i det svagt böljande jordbrukslandskapet, en oas för växter och djur. Även om området under lång tid starkt påverkats genom torvtäkt, dikning och uppodling, samt i stor utsträckning växt igen, finns här fortfarande en rik orkidéflora med sällsyntheter som myggnycklar, honungsblomster, kärrknipprot och ängsnycklar.

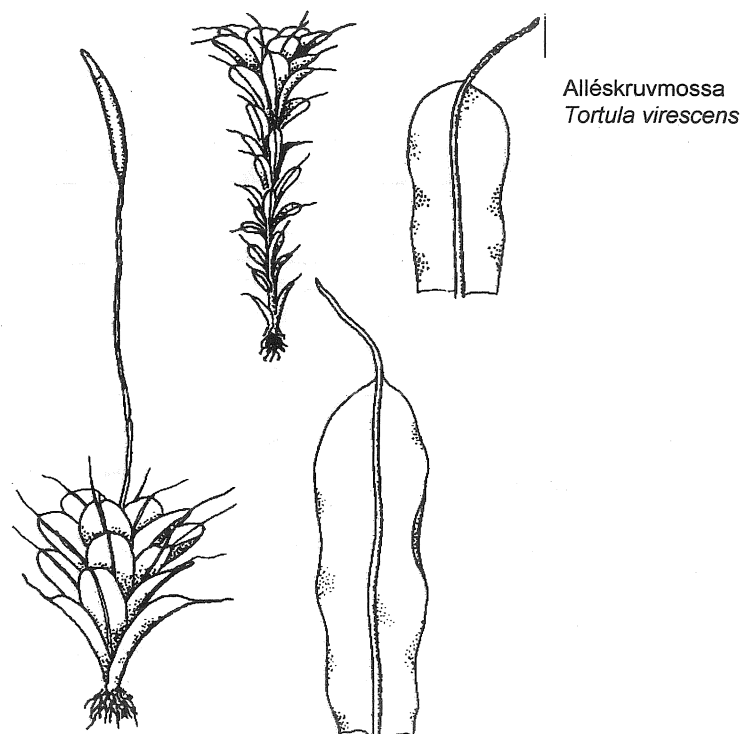
Mossen är oskiftad och det har varit ett stort problem för de naturvårdande myndigheterna att tampas med alla små, men envisa markägare när området skulle skyddas och röjas. Det verkar dock som att man lyckats riktigt bra till slut.

Vi ställde bilen vid Stångby kyrka. Kyrkbyn är en ganska välbevarad idyll, med typiska gamla skogsgårdar, låga längor som kantar den gamla bygatan, omväxlande med dynglukande gårdar, en del i korsvirke. På stoftimpregnerade murar och grunder längs vägen växte många näringskrävande mossor, t ex stor klockmossa, *Encalypta streptocarpa*, rödskaftad hättmossa, *Orthotrichum anomalum*, hårgrimmia, *Grimmia pulvinata*, takskruvmossa, *Tortula ruralis*, murskruvmossa, *T. muralis*, liten neonmossa, *Barbula convoluta*, och silvernicka, *Bryum argenteum*. På en gammal, grov alm hittade vi såväl kornskruvmossa, *Tortula papillosa*, som alléskruvmossa, *T. virescens*. Den sistnämnda står på listan över hotade arter i Sverige (kategori 4), trots att den har ganska många gamla

lokaler i Skåne. Vårt fynd lär inte bidra till att arten stryks från listan, för trädet den växte på var typiskt nog drabbat av almsjuka och markerat för avverkning.

Nere i kärret kunde vi hitta en hel del intressanta våtmarksmossor, såsom kärrbryum, *Bryum pseudotriquetrum*, stor skedmossa, *Calliergon giganteum*, guldspärrmossa, *Campylium stellatum*, källtuffmossa, *Palustriella falcata*, stor fickmossa, *Fissidens adianthoides*, klotuffmossa, *Palustriella commutata*, späd skorpionmossa, *Scorpidium cossoni*, röd skorpionmossa, *S. revolvens*, korvskorpionmossa, *S. scorpioides*, vattenlungmossa, *Marchantia aquatica*, kärrmörkia, *Moerckia hibernica*, bandpraktmossa, *Plagiomnium elatum*, och filtrundmossa, *Rhizomnium pseudopunctatum*. Många av dessa mossor är här mycket kräsna i den här delen av landet och växer bara i extremrikkår, det gäller t ex *Scorpidium*-arterna, *Moerckia* och *Rhizomnium pseudopunctatum*. Några tycks känna sig mer hemma i slättlandskapet och har inte fullt så höga anspråk på sin miljö, förutom att det måste vara tillräckligt fuktigt. *Calliergon giganteum*, *Marchantia aquatica*, *Plagiomnium elatum* skulle kunna räknas till den gruppen.

Efter att vi hade tömt våra termosar, gick kylan inte att hålla borta längre. I ett duggregn som hotade att tillta hittade vi en genväg tillbaka till kyrkbyn. Vi som trotsade den skånska senhösten den här gången var Olle Holst, Nils Cronberg och Sanna Laaka. Den sistnämnda från Helsingfors, på tillfälligt besök. Totalt registrerades cirka 45 arter under denna exkursion.

Floravårdsexkursion till sydöstra Skåne med mossornas vänner i Skåne den 18 april 1993

Olle Holst

Markaskälvägen 5, 226 47 Lund

Abstract: A report from an excursion to south-east Skåne, Sweden, checking old localities for *Cinclidotus fontinaloides*, a species on the Swedish Red Data List. The species was found on three of the visited localities where it was growing rather abundantly at least on one of the localities.

För att besöka gamla lokaler för hotade mossor och kontrollera förekomsten gav sig mossornas vänner denna april dag ut på floravårdsexkursion i det skånska landskapet.

Temat för dagen var forsmossa, *Cinclidotus fontinaloides*, känd från ett tjugotal lokaler i Skåne. Bara några av dem har besökt av bryologer de senaste åren. Arten har under senare år noterats från bäcken vid Övedskloster, Borstbäcken norr om Vombsjön och Rönneå. Som namnet antyder växer den i bäckar och åar och då arten uppges vara känslig för föroreningar finns det anledning att hålla ett öga på den. Forsmossan är klassad i hotkategori 4, hänsynskrävande.

De två första stoppen gjordes vid Tolångaån, dels strax väster om kyrkan, dels en bit uppströms. På bägge ställena hittade vi forsmossa växandes på stenarna i ån. Övriga fynd på lokalen längs ån var rödskaftad hättmossa, *Orthotrichum anomalum*, pilmossa, *Leskea polycarpa*, skruvbryum, *Bryum capillare* samt kakmossa, *Hedwigia ciliata*.

Stopp nummer tre gjordes vid Vollsjoån. Även här kunde vi glädja oss åt ganska riklig förekomst av forsmossa. På ett betongfundament till en bron och på stenarna vid stranden växte dessutom trubbskruvmossa, *Tortula latifolia*, i stora sjok och från en gårdsplan lyste tuvor gulgröna av vanlig spåmossa, *Funaria hygrometrica*.

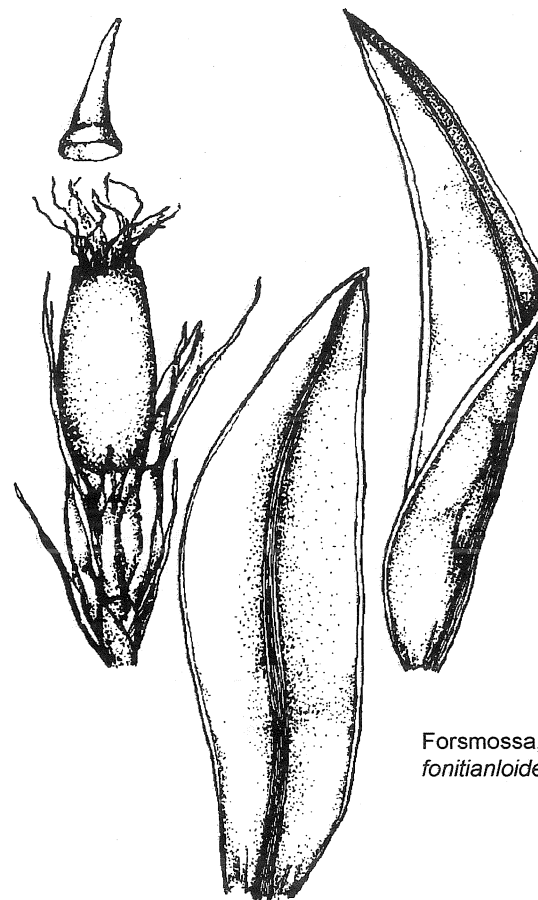
Fikat intogs vid Eriksdals kvartsbrott i Fyledalen under det att glador och korpar hade flyguppvisningar i vårvindarna. I slänterna fanns tandpottia, *Pottia lanceolata*, och på marken växte kalkjordmossa, *Dicranella varia*, smaragdmossa, *D. heteromalla*, stor neonmossa, *Barbula unguiculata*, blek gråmossa, *Brachythecium albicans* och fetbålmossa, *Aneura pinguis*. Efter välförtjänt kaffe fortsatte färden genom Fyledalen på jakt efter forsmossan som sågs här på 30-talet av Åke Hovgard. Trots djupdykningar i ån på flera ställen kunde vi inte

hitta den. Vid ett av stoppen hittades och fotograferades ett stort bestånd av vitkråp, *Petasites alba*, samtidigt som gransångaren sjöng och kungsfiskaren drog förbi. Av mossor kan här nämnas sylmossa, *Pleuridium subulatum*, källtuffmossa, *Cratoneuron filicinum*, och kamtuffmossa, *Palustriella commutata*. De två sistnämnda, som växte i en bäck, är goda indikatorer på rikare miljö och var mycket riktigt också täckta med kalktuff. På en trädstam växte grov baronmossa, *Anomodon viticulosus*, uppblandad med trädporrella, *Porella platyphylla*.

Strax öster om Fyledalen ligger Örups almskog, tidigare en av Sveriges få rena almskogar. I dag finns inte mycket kvar av den en gång fina skogen; almsjukan har härjat svårt och slagit ut större delen av träden. I anslutning till skogen ligger ett litet rikkärr, Örupskärr, mest känt för sina orkideer. Här studerades en del arter som indikerar skyddsvärda våtmarker, bl.a. gyllenmossa, *Tomentypnum nitens*, kalkkammosa, *Ctenidium molluscum*, och späd skorpionmossa, *Scorpidium cossoni*. Dessutom hittade vi kalklungmossa, *Preissia quadrata*, räffelmossa, *Aulacomnium palustre*, och guldspärrmossa, *Campyllum stellatum*.

Det avslutande stoppet gjordes vid Allevads bro där murskruvmossa, *Tortula muralis*, noterades som dagens sista art.

Nöjda med att kunna konstatera att forsmossan finns kvar i ytterligare ett vattensystem utöver de tidigare återbesökta återvände vi, Nisse Cronberg, Patrik Frödén, Lars Hedenäs, Olle Holst, och Lars Söderström till civilisationen.

Forsmossa, *Cinclidotus fontinaloides*

Ny litteratur

Hedenäs, L. 1993. A generic revision of the *Warnstorfia-Calliergon* group. *J. Bryol.* 17, 447-479.

Detta är en revision av släktena i en del av *Calliergon-Scorpidium-Drepanocladus*-komplexet, som i huvudsak består av våtmarksarter. Revisionen behandlar släktena *Calliergon*, *Loeskygnum*, *Straminergon* och *Warnstorfia*.

Hedenäs, L. 1993. Field and microscope keys to the Fennoscandian species of the *Calliergon-Scorpidium-Drepanocladus* complex. Biodetektor, Märsta. Kan beställas från Biodetektor, Rymsgatan 71, 195 55 Märsta. Pris ca. 100.- kr inkl. moms.

En liten skrift som behandlar ett komplex av våtmarksarter som alltid betraktats som svårt. Det är mer en illustrerad bestämningsnyckel där det lagts stor vikt på fältbestämningskaraktärer än en flora. Men arterna är beskrivna och illustrerade på sådant sätt att de ska vara möjliga att känna igen. Ett litet fel har dock smugit sig in i besämningstabellen. På s. 29, punkt 12, andra alternativet står det "distinctly delimited from surrounding cells". *Calliergon cordifolium* och ofta även *Warnstorfia fluitans* har dock otvetydigt avgränsade bashörnsgrupper. Dessutom finns utbredningskartor för alla arter. De är i några fall tämligen grova och visar att arternas utbredning inte alltid är så väl kända (i många fall finns t.o.m. frågetecken på kartorna). Vissa av kartorna är tekniskt lite dåligt framställda men i övrigt är det en trevlig skrift. Behandlingen av arternas taxonomi är helt modern och bygger på Lars Hedenäs egen forskning. Det gör att alla de nya namnen kommer med, vilket kan var ovant för många.

[Lars Söderström]

Nyholm, E. 1993. *Illustrated flora of Nordic mosses. Fasc. 3. Bryaceae - Rhodobryaceae - Mniaceae - Cinclidiaceae - Plagiomniaceae*. Nordic Bryological Society, Copenhagen and Lund. Kan beställas från: Redaktionskontoret, Ekologihuset, 223 62 Lund. Pris: 180:- danska kronor, inkl. porto.

Jóhannsson, B. 1993. Íslenskir mosar. Skeggmosaætt [Grimmiaceae]. Fjölrit Náttúrufræðistofnunar 24: 1-116. Kan beställas från: Náttúrufræðistofnun Íslands, Hlemmi 3, Pósthólf 5320, 125 Reykjavík, Island.

Lewinsky, J. 1993. Monographic studies on *Orthotrichum* (Musci). *Bryobrothera* 2, 1-76. Kan beställas från: Bookstore Tiedekirja, Kirkkokatu 14, FIN-00170 Helsinki, Finland.

I detta nummer av *Bryobrothera* återfinns tre artiklar om *Orthotrichum*. Den första är en sammanfattning om släktet med nycklar till alla världens arter, lista över accepterade taxa och vissa synonymer. Det är också en bra genomgång av släktets morfologi och utbredning på världsbasis. Den andra artikeln behandlar *Orthotrichum* på Hawaii och den tredje reder ut artstillhörigheten hos några taxa från Europa, Caucacus och Nordafrika. De flesta betraktas som synonymer till andra arter.

Vitmossor i Norden

Mossornas Vänner. 1993. *Vitmossor i Norden*, 3'e upplagan. Göteborg. Beställning - se andra omslagssida i Myrinia.

Det har nu gått fyra år sedan förra upplagan av *Vitmossor i Norden* utkom. Sedan förra upplagan har bland annat förståelsen av arterna inom sektionen *Cuspidata* ökat betydligt, tack vare Kjell Ivar Flatberg's forskning. Följaktligen har de nya arterna i sektionen *Cuspidata* lagts till i nyckeln (som är nygjord för denna sektion) och i texten, dock ännu utan illustrationer. Ett litet fel i nyckeln kan dock påpekas. I punkt 6 i *Cuspidata*-nyckeln står det "grenblad". Det ska vara "stamblad". Även i övrigt har florans faktainnehåll setts över och dessutom har layouten fräschats upp betydligt. Den nya layouten gör att det känns som om man har en helt annan flora i sin hand. Det är glädjande att se att denna användbara lilla flora hålls aktuell. [Lars Hedenäs]

Meylania

I förra numret av MYRINIA anmälades den nya Schweiziska moss- och lavtidskriften MEYLANIA. För den som är intresserad av mer information om hur man blir medlem i den Schweiziska föreningen (inkluderar tidskriften) går det bra att skriva Patricia Geissler eller Philippe Clerc-Pohl, båda under adress Conservatoire et Jardin botaniques, Case postale 60, CH-1292 Chambésy-Genève, Schweiz. Adressen som uppgavs i förra numret av MYRINIA ska inte användas.

MEYLANIA, Nr. 4, augusti 1993. - Detta nummer innehåller bland annat en artikel om *Riccia nigrella* i Schweiz, en om ett försök med en mossträdgård och en om ett projekt som handlar om farmakologiskt aktiva substanser hos mossor. Vidare berättas om ett projekt i Zürich, där man håller på med en omfattande metodstudie gällande den ideala arbetsinsatsen när det gäller att undersöka ett områdes mossflora (artantal).

Bryologische Rundbriefe, ett tyskt informationsblad om mossor och bryologi

Mossornas Vänner kommer, liksom när det gäller den schweiziska MEYLANIA, att börja byta MYRINIA mot den tyska BRYOLOGISCHE RUNDBRIEFE. Denna utges fyra gånger om året, av Gesellschaft für Moosforschung och innehåller artiklar om mossor främst i Tyskland. I de två nummer jag har tillgängliga, nr. 11 (1992) och nr. 13 (1993), finns en artikel om bryologins historia i Leipzig, där exempelvis Jungermann, Schreber, Hedwig och Schwägrichen var verkamma. Man hittar också en aktuell utbredningskarta över *Campylopus introflexus* i Tyskland, en nyckel till *Sphagnum* sect. *Sphagnum* i Europa och en artikel om *Warnstorfia* (*Drepanocladus pseudostraminea*). Vidare kan man läsa om förändringar i mossfloran under de senaste 20 åren och om föreningsnyheter och ny litteratur.

Den som är intresserad av Bryologische Rundbriefe kan ta kontakt med: Prof. Jan-Peter Frahm, Universität-Gesamthochschule-Duisburg, Fachbereich 6, Botanik, Lotharstr. 65, D-47057 DUISBURG, Deutschland.

Protokoll fört vid årsmöte i föreningen Mossornas Vänner 1993-10-02

Närvarande: Per-Arne Arulf, Tomas Hallingbäck, Bertil Jannert, Gerhard Kristensson och Henrik Weibull.

§1 Mötet öppnades.

§2 Dagordningen lästes upp och godkändes.

§3 Till ordförande för mötet valdes Tomas Hallingbäck.

§4 Till sekreterare för mötet valdes Henrik Weibull.

§5 Som justeringsman valdes Per-Arne Arulf.

§6 Protokoll från föregående årsmöte (1992-04-25) lästes upp och kommenterades.

a. Ett förslag på stadgeändring framlades av föreningens ordförande och sekreterare och beslutades av årsmötet enligt följande:

§1 "Föreningen Mossornas Vänner skall verka för ökad kännedom om mossor speciellt i västra Sverige."

Ändringsförslag:

"speciellt i västra Sverige" utgår.

§3 "Årsavgiften innefattar prenumeration på medlemsbladet, som i regel utkommer 3 gånger årligen."

Ändringsförslag:

", som i regel utkommer 3 gånger årligen" utgår.

§4 "Årsmötet hålls före 1 maj. Vid årsmötet..."

Ändringsförslag:

"Årsmötet hålls före 1 november. Vid årsmötet..."

§5 "...Revision av räkenskaperna sker senast 1 februari året efter räkenskapsåret. Ekonomiskt..."

Ändringsförslag:

"...Revision av räkenskaperna sker senast 1 april året efter räkenskapsåret. Ekonomiskt..."

b. En förfrågan om luppinköp hos British Bryological Society gjordes i augusti i år, men något svar har ej ännu erhållits. Som alternativ uppdrogs åt Tomas Hallingbäck att undersöka prisläget på Stenhusa bod.

c. Frågan om att få fram lämpliga kandidater till landskapsmossor diskuterades. Årsmötet beslutade att Tomas Hallingbäck skriver ett upprop om förslag i Myrinia.

§7 Rapporter från styrelsen:

a. Gerhard Kristensson lade fram 92 års revisionsberättelse, se nedan. Dessutom meddelade kassören att utländska beställare av tidskrift och särtryck innebär en förlust för föreningen med nuvarande prissättning. Därför beslutades att alla beställningar från utlandet skall debiteras en extra avgift av 35 kr / order, vilket klart skall vara uttryckt i Myrinia.

b. Henrik Weibull meddelade att exkursionen till Lainio, Norrbotten i början av augusti lockat ett tiotal personer.

c. Från Lars Hedenäs meddelades: "Föreningens tidskrift Myrinia, kom under 1992 ut med planerliga två nummer, omfattande totalt 104 sidor. Redaktionen har under året bestått av Tomas Hallingbäck, Lars Hedenäs och Lars Söderström. Tidskriften trycks av IL-tryck i Umeå och distributionen sköts huvudsakligen av Lars Söderström med medhjälpare. Manuskripttillgången var under 1992 till stor del beroende av redaktörerna. (Under 1993 har fler manuskript börjat komma även från utomstående och vi hoppas att denna trend ska hålla i sig eftersom ingen tidskrift kan produceras utan inkommande manuskript.)"

d. Tomas Hallingbäck informerade om en del återinventeringsprojekt bl a att de flesta lokalerna för *Dichelyma capillaceum* nu återbesökts. Andra arter som återinventerats är *Anomodon rugelii*, *Cinclidotus fontinaloides*, *Dicranella riparia*, *Jamesoniella undulifolia*, *Loeskeobryum brevirostre*, *Neckera pennata*, *Pterogonium gracile*, *Tortula princeps* och *Trichocolea tomentella*.

§8 Revisionsberättelsen upplästes och godkändes. Beslöts att publicera denna i Myrinia.

§9 Styrelsen beviljades ansvarsfrihet.

§10 Styrelsen omvaldes i sin helhet och består följaktligen av dessa personer:

Per Johansson, ordförande
Evastina Blomgren, sekreterare
Henrik Weibull, kurssekreterare
Gerhard Kristensson, kassör
Lars Hedenäs, redaktör
Lars Söderström, tryck och distribution
Tomas Hallingbäck, floravårdsansvarig

§11 Gustaf Bernström omvaldes som revisor. Föreslogs att vid nästa årsmöte välja även en revisorsuppleant. Följaktligen krävs en förändring av stadgarna.

§12 Valberedningen bestående av Nils Cronberg och Leif Svanblom omvaldes.

§13 Övriga frågor

- a. Möjligheter till att få bidrag till lärare och föredragshållare för kursverksamhet diskuterades. Henrik tog på sig att se efter vad det finns för möjligheter.
- b. Olika exkursionsmål för föreningen under 1994 diskuterades. För våren föreslogs en inventeringshelg i Göteborgstrakten för att påskynda slutförandet av inventeringen (ett 20-tal oinventerade rutor av de totalt 189). Årsmöte i samband med höstexkursion i mitten av september föreslogs placeras i Dalarna. Kurssekreteraren ansvarar för det vidare genomförandet.
- c. En önskan från Myrinias redaktion framfördes angående riktlinjer för att föreningens information skall nå medlemmarna på ett effektivt sätt. Det skall klart vara uttryckt på tidningens andra sida att en avgift på 35 kr/order tillkommer för alla beställare utanför Sverige. Program för exkursionsverksamheten måste framgå tydligare, helst under en permanent rubrik i varje nummer. Dessutom skall sista anmälningssdag och dylik information väl framhåvas i annonserna. Tidningen bör inte mista sin amatörinriktning vilket kanske blir fallet när så många bidrag kommer från redaktörerna. Det är dock allas önskan att tidskriften skall få in så mycket bidrag som möjlig från medlemmarna. Besluts att göra ett upprop i kommande nummer. Ett önskemål om tidigareläggning av utgivningsdatumet diskuterades för att matcha exkursionsprogrammen.
- d. Vid ett eventuellt överskott i föreningens skattkista kan avslutningen på Göteborgsinventeringen med tillhörande tryckning och även kursverksamhet vara lämpliga ändamål att satsa pengar på.
- e. Beslutades att söka pengar i Karl Stenholms fond för slutförandet av inventeringsprojektet i Göteborgstrakten.
- f. Gerhard meddelade att föreningen påbörjat ett utbyte av tidskrifter med Bryonora (Tjeckien), Meylania (Schweiz) och Bryologische Rundbriefe (Tyskland). Årsmötet beslutade att utbytet bör fortsätta. Tidskrifterna finns tillgängliga för utlåning genom Lars Hedenäs mot utlägg för porto. De aktuella tidskrifterna kommer även att finnas med på föreningens årsmöten.

§14 Ordföranden förklarade mötet avslutat.

Vid protokollet
Henrik Weibull

Resultat 1991-1992

Poster	1992	1991
Intäkter		
prenumeration	8386,00	6680,00
vitmossflora	1900,00	6239,00
lösnummerförsäljning	1348,00	499,50
fondmedel	15000,00	
räntor	408,49	51,20
försäljning av div skrifter	2275,00	
övrigt	250,00	
	SUMMA	29567,49
		13469,70
Kostnader		
tryckning	4421,45	2467,50
porto	2981,00	3153,00
övrigt	200,00	1421,00
	SUMMA	7602,45
		7041,50
Resultat:	21965,04	6428,20

Balansräkning 1991-1992

Tillgångar		
	1992	1991
Postgiro	22618,42	5724,17
Girokapitalkonto	13070,79	8000,00
Summa tillgångar	35689,21	13724,17
Skulder och eget kapital		
	1992	1991
Tidigare års resultat	13724,17	7295,97
Årets resultat	21965,04	6428,20
Summa skulder och eget kapital	35689,21	13724,17

Revisionsberättelse

Undertecknad, utsedd att granska Mossornas Vänners räkenskaper för verksamhetsåret 1992, har vid sin revision funnit böckerna förda med berömvärd ordning. Balansräkningen återger korrekt föreningens tillgångar, och jag tillstyrker att årsmötet fastställer denna och beviljar styrelsen ansvarsfrihet för den tid revisionen omfattat.

Göteborg den 16 februari 1993

Gustaf Bernström

Purpurmylia, *Mylia taylorii* - hur sällsynt är den?

Bengt Oldhammer

Oljonsbyn 5290, 79200 Mora

Abstract: *The distribution of Mylia taylorii in the province of Dalarna is reported.*

Under senaste åren har jag sprungit på mossan purpurmylia, *Mylia taylorii*, några gånger. Den är regionalt hotad i Dalarna och verkar fungera som en bra indikator på skyddsvärda miljöer.

I förteckningen nedan redovisas alla kända fynd av arten i Dalarna. Sammanfattningsvis kan man säga att det är en art som trivs bäst under fuktiga förhållanden, helst längs bäckar i raviner, eller på och intill klippväggar. Flera av lokalerna där den har påträffats är synnerligen skyddsvärda naturskogar.

Utbredningen i Sverige är markant västlig och det är kanske inte bara tillfälligheter att det finns så många fynd från Orsa. Enligt mina noteringar finns det flera fynd som tyder på en viss koncentration av västliga (oceaniska) lavar och mossor i en del av Orsas granskogar, särskilt de högre belägna.

Purpurmylian är lätt att känna igen och fler botanister borde kunna spana efter den vackra mossan. Skicka gärna misstänkta exemplar till mig för artbestämning.

Lokaler (fynden gjorda av författaren om inte annat anges)

Orsa: Helvetesfallet, lodrät klippvägg/låga vid liten bäck i granslutningen.

- Vämdersåsens granurskog, på gränslåga.
- Gravvasslan, på låga vid vattenfall i granskog (T. Hallingbäck).
- Stopån där gravvasslan rinner ut, på låga.
- Bjurdammsberget, rikligt på flera platser nedanför klippbranten på norra delen av berget i en hänglavskog. Mycket vacker förekomst.
- Söder om Rosentorp. Märklig lokal på tallhed i liten fuktsvacka/håla med gamla lågor.
- Stora Tunturiberget, på gränslåga (H. Weibull).
- Emån, några km N Helvetesfallet, på låga (H. Weibull).

Mora: Trollkyrka, massvis på block i ravinbotten samt på lågor i granskog.

- Skuråselet i ravin, på låga i granskog.

Älvdalen: Ribbåsravinen nedan fallet vid asfaltsvägen, på låga i granskog.

Malung: Hemfjället, på låga i granskog (J. E. Hansen).

Särna: Trygåsullen, på en låga i sumpskog (L. Söderström).

Mossexkursioner i Skåne hösten 93-våren 94

Söndagen den 28 november

Nytebodaskogen. Vi undersöker mossfloran i en av Skånes mest exotiska miljöer, en naturskogsartad barrskog i nordöstra Skåne. **Samling:** Botaniska trädgården i Lund, parkeringen vid Tunavägen 08.00

Söndagen den 20 mars

Dalby Söderskog. I väntan på att vårfloran skall komma igång, tittar vi på mossorna i Sveriges sydligaste nationalpark. **Samling:** Parkeringen, Dalby Söderskog 09.00

Söndagen den 17 april

Floravårdsexkursion. Denna gång letar vi efter mer eller mindre sällsynta epifytiska mossor på grova trädstammar i alléer och skogar i det syd-västskånska sjölandskapet. **Samling:** Botaniska trädgården i Lund, parkeringen vid Tunavägen 09.00

Söndagen den 8 maj

Vitmossexkursion. **Samling:** Botaniska trädgården i Lund, parkeringen vid Tunavägen 09.00. Medtag matsäck och lupp!

Vid händelse av sammanhängande snötäcke inställes exkursionen.

Föranmälan till exkursionerna är obligatorisk.

Kontakta:

Nils Cronberg, tel 046-20 09 25

eller

Gerhard Kristensson, tel 046-20 21 85

Vi planerar också att ägna några kvällar åt att sammanställa en check-lista över Skånska mossor. Intresserade att delta kan höra av sig till någon av ovanstående personer.

Mossornas Vänner

Exkursionversamhet under 1994

Göteborg 23-24 april

Denna helg träffas vi för att påbörja slutspurt av Göteborgstraktens utforskande. Ta nu tillfället i akt att vara med i den första för ett större område heltäckande mossinventering. Alla är välkomna! Med en gemensam insats kan vi komma långt med arbetet. I och med det oceaniska läget vet man aldrig vad som kan dyka upp... **Sista anmälningssdag är 28 februari.**

Anmälan görs till:

Henrik Weibull
Fårtickegången 44
135 33 Tyresö
tel. 08-712 95 49

Dalarna i September:

Under en helg gör vi bryologiska besök på några smultronställen i dalaterrängen. I samband med exkursionen hålls även föreningens årsmöte. Mer ingående information kommer i nästa nummer av Myrinia.

Upprop!!!

Nu är vintern här, kvällarna blir längre och snön lägger sin skyddande matta över landet. Vad passar då bättre än att plocka fram de gamla obestämda synderna från den gångna fältsäsongen. Nå men oj då, är det inte en... Låt inte de intressanta iakttagelserna försvinna bort i vintermörkret. Sätt igång och skriv ner dina observationer och funderingar och skicka in dessa till Myrinias redaktion. Det behöver inte vara så pretentiöst formulerade bidrag, alla är välkomna. Tidskriften är ju till för oss, mossorna vänner.

För Mossornas Vänner årsmöte 1993, Henrik Weibull

MYRINIA's redaktion:

Lars Hedenäs, Naturhistoriska Riksmuseet, Kryptogambotani,
Box 50007, 104 05 STOCKHOLM.

Tomas Hallingbäck, Sveriges Lantbruksuniversitet, Ekologi och Miljövård,
Box 7072, 750 07 UPPSALA.

Lars Söderström, Botanisk Institutt, AVH, Trondheims Universitet,
N-7055 DRAGVOLL, Norge.

Instruktion till författare: Vi accepterar manuskript skrivna på maskin eller dator (ordbehandlare). Eftersom det redaktionella arbetet underlättas betydligt om vi får manuskripten på diskett vill vi gärna att den som har tillgång till dator med ordbehandlingsprogram använder denna möjlighet.

1. Manuskript på diskett: Vi tar 3,5" och 5,25" disketter och kan läsa följande ordbehandlingsprogram (DOS-version) direkt: Word, Word Perfect, Word for Windows och Write. Det går också bra att skicka manuskriptet som en textfil (ASCII-fil). Om du använder Macintosh, försök i första hand översätta till DOS-format. Om inte det är möjligt, skicka en oformaterad textfil i Macintosh format och ange vilket format det är. Gör aldrig några formateringar (kursiv, understrykningar, fet stil, etc.) oavsett vilket format du skickar filerna i. Bifoga alltid utskrift i två exemplar.

2. Manuskript på papper: Skriv på vitt A4-format med 2,5 cm marginaler runt om. Skicka in två kopior av manuskriptet.

Börja alltid manuskriptet med titeln på artikeln, följt av namn och adress på författaren/författarna. I slutet på artikeln ska eventuell citerad litteratur samlas under rubriken "Citerad litteratur". Här ska endast finnas sådan litteratur som nämns i artikeln och omvänt ska all litteratur som nämns finnas med. Titta gärna i tidigare nummer av tidskriften för att se hur litteraturlistan ska se ut. Figurer (dvs. teckningar, kartor, foton) numreras 1, 2, 3, etc. Figurtexter skrivs på separat sida i slutet. Tabeller numreras på samma sätt och placeras alla i slutet. Har du några frågor är du välkommen att höra av dig till redaktionen. Om du så vill kan redaktionen översätta/skriva ett kort abstract.

MYRINIA utges 2 gånger om året, i april och i november. Manus ska vara oss tillhanda senast 1/3 eller 15/9 för att kunna komma med i vår- resp. höst-numret.